

Η μεταμόρφωση της Άρτεμης, από ασιατική θεά του σκοταδιού σε παρθένα των δασών και των τρεχούμενων νερών, είναι καθαρά ελληνικό φαινόμενο. Προήλθε από την Εκάτη (υποχθόνια θεά, κόρη της Νύχτας που ταυτιζόταν με τη Σελήνη) αλλά αποχωρίστηκε από αυτήν νωρίς, όπως η Ιστάρ μεταμορφώθηκε σε Αφροδίτη και Δήμητρα. Στα ιστορικά χρόνια, η Εκάτη θεωρήθηκε θεία ή πρωτοξάδερφη της Άρτεμης και υποβιβάστηκε σε δαιμονικό, που κυνηγούσε τους νυχτερινούς διαβάτες, ενώ παλιότερα ήταν το φως του φεγγαριού κι ακόμα πιο παλιά το ίδιο το φεγγάρι. Τη θέση της, όμως, πήρε η Άρτεμη, που ταυτίστηκε με τη Σελήνη κι έγινε γι' αυτό η δίδυμη αδερφή του Ήλιου και άρα του Απόλλωνα, που τον προσωποποιούσε. Φέρεται ότι γεννήθηκε στο νησί Ορτυγία (νησάκι στην είσοδο των Συρακουσών της Σικελίας αλλά και ονομασία της Δήλου και του ξερονησιού Ρήνεια, πλάι στη Δήλο), αλλά στην Έφεσο της Μ. Ασίας έδειχναν ένα άλσος που είχε αυτό το όνομα. Εκεί, άλλωστε, λατρευόταν η θεά ως προστάτισσα της ευφορίας της γης κι εικονιζόταν με πολλούς μαστούς.

Το ελληνικό της πρόσωπο το απέκτησε στα δάση της Αρκαδίας, στη Μεσσηνία και στη Λακωνία, όπου τη λάτρευαν ως βασίλισσα της παρθένας φύσης, την οποία αναζωογονούσε με τη νυχτερινή δροσιά, δώρο του φεγγαριού. Η ίδια κληρονόμησε από την Εκάτη την δοξασία πως ήταν έφορος των ψυχών, μετά τον αιώνιο ύπνο του θανάτου. Κι ως Εκάτη της έτυχε να ερωτευτεί, μια και μόνη φορά στη ζωή της, τον άτυχο Ενδυμίωνα. Απόηχος της ασιατικής της προέλευσης είναι και το ότι συνδέθηκε με ανθρωποθυσίες, άσχετα με το αν στην περίπτωση της Ιφιγένειας δεν την δέχτηκε.

(τελευταία επεξεργασία, 22 Δεκεμβρίου 2020)